IL-KUMMISSJONI EWROPEA

Brussell, 30.5.2012
COM(2012) 321 final

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma ta' Malta għall-2012

u li twassal l-opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' stabbiltà ta' Malta għall-perjodu 2012-2015

{SWD(2012) 321 final}

Rakkomandazzjoni għal

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-programm nazzjonali ta' riforma ta' Malta għall-2012

u li twassal l-opinjoni tal-Kunsill dwar il-programm ta' stabbiltà ta' Malta għall-perjodu 2012-2015

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikoli 121(2) u 148(4) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97 tas-7 ta' Lulju 1997 dwar it-tisħiħ tas-sorveljanza ta' pożizzjonijiet ta' baġit u s-sorveljanza u l-koordinazzjoni ta' politika ekonomika[1], u partikolarment l-Artikolu 5(2) tiegħu,

Wara li kkunsidra r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea[2],

Wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet tal-Parlament Ewropew[3],

Wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat tal-Impjiegi,

Wara li kkonsulta mal-Kumitat Ekonomiku u Finanzjarju,

Billi:

(1) Fis-26 ta' Marzu 2010, il-Kunsill Ewropew qabel mal-proposta tal-Kummissjoni Ewropea li tiġi mnedija strateġija ġdida għall-impjiegi u t-tkabbir, bl-isem ta' Ewropa 2020, li tkun imsejsa fuq koordinazzjoni msaħħa tal-politiki ekonomiċi u li tiffoka fuq l-oqsma ewlenin fejn tinħtieġ azzjoni biex tingħata spinta lill-potenzjal tal-Ewropa għat-tkabbir u l-kompetittività sostenibbli.

(2) Fit-13 ta' Lulju 2010, il-Kunsill adotta rakkomandazzjoni dwar il-linji gwida ġenerali għall-politiki ekonomiċi tal-Istati Membri u l-Unjoni (mill-2010 sal-2014) u fil-21 ta' Ottubru 2010, huwa adotta deċiżjoni dwar il-linji gwida għall-politiki tal-Istati Membri dwar l-impjiegi[4], li flimkien jagħmlu l-"linji gwida integrati". L-Istati Membri ġew mistiedna jqisu l-linji gwida integrati fil-politiki ekonomiċi u okkupazzjonali nazzjonali tagħhom.

1 ĠU L 209, 02.08.1997, p. 1.
2 COM(2012) 321 finali.
3 P7_TA(2012)0048 u P7_TA(2012)0047
4 Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2012/238/UE tas-26 ta' April 2012

(3) Fit-12 ta' Lulju 2011, il-Kunsill adotta rakkomandazzjoni dwar il-programm nazzjonali ta' riforma ta' Malta għall-2011 u ta l-opinjoni tiegħu dwar il-programm ta' stabbiltà aġġornat ta' Malta għall-perjodu 2011-2014.

(4) Fit-23 ta' Novembru 2011, il-Kummissjoni adottat it-tieni Stħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir, li kien il-bidu tat-tieni semestru Ewropew ta' koordinazzjoni integrata u *ex ante* ta' politika, imsejjes fuq l-istrateġija Ewropa 2020. Fl-14 ta' Frar 2012, abbażi tar-Regolament (UE) Nru 1176/2011, il-Kummissjoni adottat ir-Rapport dwar il-Mekkaniżmu ta' Twissija[5], li fih hija ma identifikatx lil Malta bħala wieħed mill-Istati Membri li dwaru kellha titwettaq analiżi fil-fond.

(5) Fit-2 ta' Marzu 2012, il-Kunsill Ewropew approva l-prijoritajiet sabiex jiggarantixxi l-istabbiltà finanzjarja, il-konsolidazzjoni fiskali u l-azzjoni li tħeġġeġ it-tkabbir. Huwa enfasizza l-ħtieġa li tinżamm konsolidazzjoni fiskali differenzjata u li tiffavorixxi t-tkabbir, biex l-ekonomija jerġa' jkollha kundizzjonijiet normali għas-self, biex jiġu promossi t-tkabbir u l-kompetittività, biex jiġu indirizzati l-qgħad u l-konsegwenzi soċjali tal-kriżi, u biex tiġi mmodernizzata l-amministrazzjoni pubblika.

(6) Fit-2 ta' Marzu 2012, il-Kunsill Ewropew stieden ukoll lill-Istati Membri parteċipi fil-Patt Euro Plus biex jippreżentaw l-impenji tagħhom fil-ħin għall-inklużjoni fil-programmi ta' stabbiltà jew ta' konverġenza tagħhom u fil-programmi nazzjonali ta' riforma tagħhom.

(7) Fit-30 ta' April 2012, Malta ressqet il-programm ta' stabbiltà tagħha għall-2012, li jkopri l-perjodu bejn l-2012 u l-2015, u fit-23 ta' April 2012 ressqet il-programm nazzjonali ta' riforma tagħha għall-2012. Sabiex jitqiesu l-konnessjonijiet bejniethom, iż-żewġ programmi ġew ivvalutati fl-istess waqt.

(8) Abbażi tal-valutazzjoni tal-programm ta' stabbiltà tal-2012 skont ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97, il-Kunsill jaħseb li x-xenarju makroekonomiku sottostanti għall-projezzjonijiet baġitarji huwa ottimistiku, speċjalment lejn l-aħħar snin tal-perjodu tal-programm ta' stabbiltà meta mqabbel mat-tkabbir potenzjali kif stmat mill-Kummissjoni. L-objettiv tal-istrateġija baġitarja spjegata fil-programm, huwa li d-defiċit gradwalment jitnaqqas għal 0,3 % tal-PDG fl-2015, wara l-korrezzjoni ppjanata tad-defiċit eċċessiv fl-2011. Il-programm jikkonferma l-objettiv ta' terminu medju (OTM) baġitarju preċedenti ta' pożizzjoni bbilanċjata f'termini strutturali, li għandha tintlaħaq lil hinn mill-perjodu tal-programm. L-OTM jirrifletti b'mod xieraq ir-rekwiżiti tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Hemm riskju li r-riżultati tad-defiċit ikunu agħar minn dawk previsti, minħabba (i) dħul iktar baxx minħabba x-xenarju makroekonomiku kemxejn ottimistiku; (ii) infiq żejjed possibbli fin-nefqa primarja attwali; u (iii) ir-ristrutturar li għaddej bħalissa tal-linja nazzjonali tal-ajru (Air Malta) u s-sitwazzjoni finanzjarja tal-fornitur tal-enerġija (Enemalta). Fuq bażi tal-bilanċ baġitarju strutturali (ikkalkolat mill-ġdid)[6], il-progress annwali lejn l-OTM huwa ppjanat li jkun f'konformità mal-valur referenzjarju ta' 0,5 % tal-PDG fil-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir. Bl-użu tal-identifikazzjoni tal-Kummissjoni tal-miri ta' darba inklużi fil-miri baġitarji, il-progress medju lejn l-OTM huwa kemxejn ogħla (¾ % tal-

[5] COM(2012) 68 finali.

[6] Il-bilanċ nett tal-miżuri ta' darba u dawk temporanji aġġustat b'mod ċikliku, ikkalkulat mill-ġdid mis-servizzi tal-Kummissjoni fuq il-bażi tal-informazzjoni mogħtija fil-programm, bl-użu ta' metodoloġija li dwarha ntlaħaq ftehim komuni.

PDG) iżda mifrux b'mod tassew mhux uniformi, bl-ebda progress fl-2012 segwit minn sforz ta' 1¼% fl-2013. Skont l-informazzjoni mogħtija fil-programm, ir-rata ta' tkabbir tan-nefqa tal-amministrazzjoni pubblika, meta jitqiesu l-miżuri diskrezzjonali tad-dħul, tkun konformi mal-valur referenzjarju għan-nefqa tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir tul il-perjodu tal-programm. Ir-riskji għall-miri baġitarji jimplikaw, madankollu, li l-aġġustament medju lejn l-OTM jista' jsir iktar bil-mod milli jkun meħtieġ. Wara massimu ta' 72 % tal-PDG fl-2011, fil-programm huwa ppjanat li l-proporzjon tad-dejn gross tal-amministrazzjoni pubblika se jibda jonqos u li se jilħaq 65,3 % tal-PDG fl-2015 (jibqa' 'l fuq mis-60 % tal-valur ta' referenza tal-PDG). Skont il-pjanijiet fil-programm, Malta qed tagħmel progress suffiċjenti biex tilħaq il-valur referenzjarju għat-tnaqqis tad-dejn tal-Patt ta' Stabbiltà u Tkabbir fl-aħħar tal-perjodu ta' tranżizzjoni (2015), iżda din il-valutazzjoni hija suġġetta għal riskji minħabba li l-proporzjon tad-dejn jista' jkun ogħla minn dak previst, fid-dawl tal-possibbiltà li jkun hemm defiċits ogħla u iktar aġġustamenti bejn il-fondi u l-flussi. Il-qafas baġitarju ta' Malta ta' terminu medju għadu mhux vinkolanti u dan jimplika orizzont ta' pjanar fiskali relattivament qasir. Il-programm iħabbar li l-gvern Malti qed jikkunsidra li jirriforma l-proċedura baġitarja annwali, inklużi l-kalendarji, u li jintroduċi regola fiskali li tkun inkorporata fil-Kostituzzjoni, inklużi mekkaniżmi korrettivi u dawk ta' monitoraġġ, b'konformità mal-bidliet reċenti fil-qafas ta' governanza taż-żona tal-euro.

(9) Malta għadha f'riskju sinifikanti fir-rigward tas-sostenibilità fit-tul tal-finanzi pubbliċi tagħha, b'żieda proġettata fit-tul bl-infiq relatat mal-età ikun konsiderevolment ogħla mill-medja tal-UE Rata baxxa ħafna ta' attività għall-ħaddiema iktar avvanzati fl-età, inklużi n-nisa iktar avvanzati fl-età; età ta' ħruġ relattivament baxxa; u rikors għal skemi ta' rtirar kmieni jżidu mal-ambitu tal-isfida. Grupp indipendenti ta' Ħidma dwar il-Pensjonijiet ressaq proposti għal riforma ulterjuri fil-pensjonijiet f'Diċembru 2010, inkluża rabta bejn ir-rata ta' rtirar u l-istennija tal-għomor, kif ukoll l-introduzzjoni ta' pilastri addizzjonali għas-sistema tal-pensjonijiet. Dan kien is-suġġett ta' konsultazzjoni mal-partijiet interessati imma l-gvern għadu ma ħabbarx il-pożizzjoni tiegħu. Barra minn hekk, il-Programm Nazzjonali ta' Riforma ma jipproponix strateġija komprensiva ta' tixjiħ attiv. Filwaqt li jiġu nnutati l-miżuri introdotti minn Malta biex jiġi miġġieled ix-xogħol mhux dikjarat, il-fatt li dan għadu jsir ukoll joħloq riskju li jkun hemm pressjoni mhux dovuta fuq is-sostenibilità tal-finanzi pubbliċi.

(10) Ir-ristrutturazzjoni tal-ekonomija ta' Malta ħolqot nuqqas ta' qbil bejn id-domanda u l-provvista tal-ħiliet, li hija intensifikata minn rata baxxa ta' parteċipazzjoni b'suċċess fl-edukazzjoni terzjarja u rata għolja ta' nies li jħallu l-iskola kmieni. Hemm bżonn li jitkomplew l-isforzi biex jittejbu r-rabtiet bejn is-sistema edukattiva u l-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol biex jiġi żgurat li jinkisbu riżultati li jdumu. Huwa mistenni li Malta tippreżenta strateġija li tindirizza t-tluq kmieni mill-iskola sal-aħħar tal-2012. Barra minn hekk, ma hemm l-ebda sistema komprensiva għall-ġbir u l-analiżi tal-informazzjoni dwar dan il-fenomenu.

(11) Malta għad għandha rata baxxa ta' parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol tagħha għan-nisa u l-ħaddiema iktar avvanzati fl-età. Malta qed tieħu passi biex terġa' daħħal lin-nisa fil-forza tax-xogħol. Madankollu, il-qabża bejn is-sessi fl-impjiegi u l-impatt ta' meta ssir ġenitur huma partikolarment negattivi għan-nisa, l-iktar minħabba n-nuqqas ta' kura tat-tfal affordabbli u faċilitajiet aċċessibbli għal wara l-iskola, flimkien ma' nuqqas ta' interess għat-teħid ta' miżuri tajbin għall-familja bħall-ħin flessibbli u t-telexogħol.

(12) Malta għadha waħda mill-ftit Stati Membri b'sistema ġeneralizzata ta' indiċizzar tal-pagi . Filwaqt li l-mekkaniżmu fih fatturi li potenzjalment itaffu l-impatt tiegħu, huwa jinkludi riskju ta' spirali tal-pagi mal-prezzijiet, partikolarment minħabba li l-prezzijiet importati mhumiex esklużi mill-indiċi u dan jista' jkun ta' xkiel għall-kompetittività, speċjalment f'setturi b'ħafna ħaddiema. L-awtoritajiet wettqu proċess ta' reviżjoni, iżda r-riżultati għadhom mhumiex disponibbli, u d-dibattitu dwar proposti konkreti għal riforma għadu jrid jinbeda.

(13) Il-provvista tal-elettriku f'Malta għadha dipendenti kważi kompletament miż-żejt importat, filwaqt li l-kontribuzzjoni tas-sorsi ta' enerġija rinnovabbli għadha marġinali. Tariffi għolja tal-elettriku jistgħu jxekklu l-kompetittività tal-impriżi ż-żgħar u ta' daqs medju f'Malta. L-indirizzar tan-nuqqasijiet fl-effiċjenza tal-enerġija jista' jirriżulta fil-vantaġġ doppju li tittejjeb il-kompetittività filwaqt li jinkisbu l-miri tal-enerġija u tal-klima. F'dawn l-oqsma ttieħdu għadd ta' inizjattivi bħall-inkoraġġiment tal-ġenerazzjoni tal-enerġija fotovoltajka u l-iżvilupp ta' parkijiet eoliċi, l-iżvilupp ta' konnessjoni tal-elettriku ma' Sqallija u l-promozzjoni tal-użu ta' karozzi effiċjenti fil-fjuwil. Madankollu, għadu kmieni wisq biex wieħed jara l-impatt eventwali ta' dawn l-inizjattivi, għalhekk l-implimentazzjoni tagħhom għandha tkun sorveljata mill-qrib.

(14) Is-sistema bankarja f'Malta hija kbira ħafna meta tqabbilha mad-daqs tal-ekonomija, bl-assi totali jammontaw għal madwar 800 % tal-PDG. Id-daqs innifsu tas-settur jimplika li xkiel għall-istabbiltà finanzjarja jista' jħalli impatt sproporzjonat fuq l-ekonomija domestika. It-tnaqqis fir-ritmu ekonomiku globali ġab miegħu żieda fis-self problematiku, li madankollu ma kienx akkumpanjat minn żieda fil-provvediment għalih. B'mod partikolari l-esponiment qawwi għas-suq immobiljari, li huwa responsabbli għal nofs is-self kollu għar-residenti domestiċi, huwa sors ta' vulnerabilità speċjalment peress li ma tistax tiġi eskluża korrezzjoni oħra 'l isfel fil-prezzijiet tal-proprjetà, filwaqt li jista' jkun hemm provvista żejda ta' unitajiet tad-djar.

(15) Malta ħadet għadd ta' impenji skont il-Patt Euro Plus. L-impenji, u l-implimentazzjoni tal-impenji ppreżentati fl-2011, jikkonċernaw it-titjib fil-kompetittività, it-tkabbir fl-impjiegi u t-trawwim tas-sostenibilità tal-finanzi pubbliċi. Il-Kummissjoni vvalutat l-implimentazzjoni tal-impenji tal-Patt Euro Plus. Fir-rakkomandazzjonijiet ġew ikkunsidrati r-riżultati ta' din il-valutazzjoni.

(16) Fil-kuntest tas-Semestru Ewropew, il-Kummissjoni wettqet analiżi komprensiva tal-politika ekonomika ta' Malta. Hija vvalutat il-programm ta' stabbiltà tal-2012 u l-programm nazzjonali ta' riforma tal-2012. Mhux biss qieset ir-rilevanza tagħhom għall-politika fiskali u soċjoekonomika sostenibbli f'Malta imma qieset ukoll il-konformità tagħhom mar-regoli u mal-gwida tal-UE, fid-dawl tal-ħtieġa li tissaħħaħ il-governanza ekonomika kumplessiva tal-Unjoni Ewropea billi jingħata kontribut fil-livell tal-UE għad-deċiżjonijiet nazzjonali futuri. Ir-rakkomandazzjonijiet tagħha skont is-Semestru Ewropew huma riflessi fir-rakkomandazzjonijiet (1) sa (6) hawn taħt.

(17) Fid-dawl ta' din il-valutazzjoni, il-Kunsill eżamina l-programm ta' stabbiltà ta' Malta għall-2012 u l-opinjoni tiegħu[7] hija riflessa b'mod partikolari fir-rakkomandazzjoni (1) hawn taħt.

[7] Skont l-Artikolu 5(2) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1466/97.

B'DAN JIRRAKKOMANDA li Malta tieħu azzjoni fil-perjodu 2012-2013 sabiex:

1. Issaħħaħ l-istrateġija baġitarja fl-2012 permezz ta' miżuri addizzjonali permanenti, sabiex tiżgura li jkun hemm progress adegwat lejn l-objettiv baġitarju ta' terminu medju (OTM) u li żżomm id-defiċit taħt it-3 % tal-PDG mingħajr rikors lejn okkażjonijiet ta' darba. Tkompli l-konsolidazzjoni fiskali b'pass xieraq, wara li jseħħ dan, sabiex tagħmel kemm biżżejjed progress lejn l-OTM, inkluż li tilħaq il-valur referenzjarju għan-nefqa, kif ukoll lejn konformità mal-valur referenzjarju għat-tnaqqis tad-dejn, billi tispeċifika miżuri konkreti bħala sostenn għall-miri tad-defiċit mill-2013, filwaqt li tkun lesta li tieħu miżuri addizzjonali f'każ ta' telf. Timplimenta, sa tmiem l-2012, qafas fiskali multiannwali bbażat fuq ir-regoli u vinkolanti. Iżżid il-konformità tat-taxxa u tiġġieled l-evażjoni tat-taxxa, u tnaqqas l-inċentivi fir-rigward tal-livelli tad-dejn fit-tassazzjoni korporattiva.

2. Tieħu azzjoni, mingħajr iktar dewmien, biex tiżgura s-sostenibilità fit-tul tas-sistema tal-pensjonijiet, li fiha (i) aċċellerazzjoni sinifikanti taż-żieda progressiva fl-età tal-irtirar meta mqabbla mal-leġiżlazzjoni preżenti, (ii) rabta ċara bejn l-età statutorja għall-irtirar u l-istennija tal-għomor u (iii) miżuri li jħeġġu t-tfaddil għal pensjoni privata. Tieħu miżuri sabiex iżżid il-parteċipazzjoni ta' ħaddiema iktar avvanzati fl-età fil-forza tax-xogħol u tiskoraġġixxi l-użu ta' skemi ta' rtirar kmieni.

3. Tieħu passi sabiex tnaqqas ir-rata għolja ta' tluq kmieni mill-iskola. Iżżomm l-isforzi politiċi fis-sistema edukattiva biex tqabbel il-ħiliet mitluba mis-suq tax-xogħol. Ittejjeb il-provvista u l-affordabilità ta' ċentri tal-kura tat-tfal u ta' barra mill-iskola, bl-għan li titnaqqas il-qabża bejn is-sessi fl-impjiegi, u fl-istess ħin jitnaqqsu l-effetti ħżiena għall-impjegati nisa li jsiru ommijiet.

4. Tieħu aktar passi neċessarji biex tirriforma, f'konsultazzjoni mas-sħab soċjali u f'konformità mal-prattiki nazzjonali, is-sistema ta' negozjar tal-pagi u l-indiċizzar tal-pagi, sabiex din tirrifletti aħjar l-iżviluppi fil-produttività tal-ħaddiema u tnaqqas l-impatt tal-prezzijiet tal-importazzjonijiet fuq l-indiċi.

5. Sabiex titnaqqas id-dipendenza ta' Malta fuq iż-żejt impurtat, iżżid l-isforzi biex tippromwovi l-użu effiċjenti tal-enerġija u żżid il-proporzjon tal-enerġija ġġenerata minn sorsi rinnovabbli, billi timmonitorja bir-reqqa l-mekkaniżmi eżistenti ta' inċentiv u tipprijoritizza t-tkomplija tal-iżvilupp tal-infrastruttura, inkluż billi tinbena konnessjoni tal-elettriku ma' Sqallija.

6. Biex issaħħaħ is-settur bankarju, għandha tieħu miżuri biex tnaqqas ir-riskji potenzjali li jirriżultaw mill-esponiment kbir għas-suq immobiljari. Tieħu miżuri biex tkompli ssaħħaħ id-dispożizzjonijiet f'każ ta' telf minn indeboliment.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President